

Billy's Joy

NEEDCOMPANY

Shakespeare in overdrive

Pieter T'Jonck

Gezien op 13 juli 2023
Akademietheater Wenen, in het kader van Impulstanz 2023

Twee jaar geleden pakte Victor Afung Lauwers enkele tragedies van Shakespeare samen in een nieuw stuk, 'Billy's violence'. De enscenering door Needcompany van die medley van geweld, vooral tegen vrouwen, eindigde als een lugubere komedie. Lauwers schreef nu een vervolg. 'Billy's Joy' pakt de komedies van Shakespeare aan. De zotternij die Needcompany daarrond opbouwt smaakt even wrang: te ongemakkelijk voor een komedie, te kleinzerig voor een tragedie.

14 JULI 2023

Naar de vorm volgt 'Billy's Joy' strikt het voorbeeld van Shakespeare: het stuk is opgebouwd in vijf bedrijven, met telkens één of meerdere taferelen, die uitlopen op een feestmaal annex happy end. Dat er een feestmaal zal zijn blijkt al heel vroeg, want Juan Navarro, vermomd als de grote beer Pourquoi (een verwijzing naar de beer in het derde bedrijf van 'A Winter's Tale'?) begint al vroeg aan de voorbereiding ervan in de primitieve keuken rechts van het podium. Dat is meteen ook, zoals Elke Janssens opmerkt in het programma, een verwijzing naar het eigen oeuvre van Needcompany: zo'n keuken was ook al te zien in 'Morning Song'.

Het verloop van het stuk is echter veel grilliger dan Shakespeare' s meest ingewikkelde komedies, en dat wil wat zeggen. De plot is haast even absurd-willekeurig als albums van stripheld Nero, die ook onveranderlijk op een feestmaal uitlopen. Net zoals bij Nero Poseidoon of een zeemeermin zomaar opduiken dienen zich hier als *deus ex machina* de meest ongerijmde personages aan, zoals Sneeuwwitje (Meron Verbelen) en haar zeven dwergen…

Shakespeariaans is dan wel weer de *jester*: Maarten Seghers leidt het stuk in en becommentarieert het de hele tijd, doorgaans vermomd met een rubber masker van een kaalkop. 'Fluid' staat op zijn naakte borstkas te lezen. Dat vat de zaak meteen samen, nog voor het stuk goed en wel begonnen is: we zullen een Shakespeare voor onze fluïde tijden zien. Hier is niets wat het lijkt, en niemand

die het verhelpen kan, want de personages weten zelf niet meer wie ze zijn of wat ze willen.

Toch loopt er wel een rode draad door het stuk, met name de vraag wat Romeo (Nao Albet) nog voorstelt zonder zijn Juliet (Romy Louise Lauwers). Is hij dan nog een tragische held of wordt hij een komische stoethaspel? Die vraag komt in het eerste bedrijf meteen aan de orde als Juliet hem diets maakt dat ze nu Eden heet, en hem wandelen stuurt.

Het reduceert Romeo tot een ongelukkige, navelstaarderige puber die zich verstopt om vunzige gedichtjes te schrijven op zijn smartphone. Dat gedrag verontrust zijn beide ouders. Die vormen zelf een eigenaardig samengesteld gezin. Oberon, de elfenkoning uit 'Midsummer Nights's Dream' (Gonzalo Cunill) is de vader. Hij is hier echter niet langer samen met Titania, maar met Sycorax. Grace Ellen Barkey speelt deze heks waarvan in 'The Tempest' beweerd wordt dat ze Caliban baarde. Met haar clownsgezicht en haar kleed en kroon uit de Chinese opera lijkt ze echter allerminst een heks, eerder een heruitgave van een personage uit eerder werk van Needcompany.

Evenwel, waar Sycorax is, is ook Caliban. Die rol neemt Martha Gardner op. Of zou ze willen opnemen, want ze is veel te sierlijk en charmant om voor dat monster te kunnen doorgaan. Ze vormt samen met Romy Louise en Meron Verbelen een olijk trio, nu eens een beetje hekserig, dan weer een meidenclub die het over seks heeft. Of over het gebrek aan (bevredigende seks). Romy Louise steekt er een hele tirade over af in het tweede bedrijf. Met de vraag of ze niet beter tot betaalde seks zou overgaan. Dat is tenminste een duidelijke transactie.

Gardner probeert het gesprek op dat ogenblik naar een spiritueler niveau te brengen (enfin, daar lijkt het toch vaagweg op), maar daar heeft Romy Louise geen oren naar. Ze blijft klagen dat er met mannen niets meer aan te vangen valt. Het is de aanleiding tot één van de meest hilarische scènes van het stuk. Tijdens het gesprek bungelt haar Romeo immers aan een kabel boven de grond, vermomd als een zilveren marsmannetje. Zij probeert hem bij te brengen hoe hij haar moet bevredigen, maar hij blijft levenloos als een ledenpop, zelfs als ze hem de kleren afstroopt.

Je gaat vermoeden dat hij een snijdende analyse van ons tijdperk wil maken.

Ondanks dat soort grollen strooit Victor Afung tussen de regels door voortdurend serieuze boodschappen in het rond. Je gaat zelfs vermoeden dat hij een snijdende analyse van ons tijdperk wil maken, door de emotionele huishouding bij Shakespeare te spiegelen aan die van mensen uit de 21^{e} eeuw. In de tekst steekt Tik-Tok taal om die reden bleek af tegen volzinnen die zo uit Shakespeare' s pen hadden kunnen komen. Zwaarwichtige pseudo-sociologische uitspraken over het verlies aan zingeving en 'grote verhalen' moeten dan duidelijk maken waar het kalf gebonden ligt.

Dat is de achillespees van het stuk. Je ziet hier een fantastisch ensemble aan het werk. De performers geven zonder uitzondering het beste van zichzelf in een mix van cabaret, music-hall en theater, op een straffe score van Maarten Seghers. Geen zee gaat hen te hoog: ze gooien zonder gêne (naakt) lijf en leden in de strijd.

Maar wat het stuk precies wil zeggen over de komedies van Shakespeare of (de onmogelijkheid van) komedies in onze tijd, het werd me niet duidelijk. Wat

Victor Afung te melden heeft over het modieuze begrip ‘fluïde tijden’ ontging me evenzeer. Op één ding na dan: de stortvloed aan referenties naar Shakespeare én naar het oeuvre van Needcompany en zijn stichter Jan Lauwers creëren een vorm van informatie-*overload* die bekend en uiterst hedendaags aandoet. Maar wat moet je daarmee als het je eerder lam slaat dan iets doet zien?